

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének H-FH-II-1024/2012. számú, fogyasztóvédelmi intézkedést tartalmazó határozata a Genertel Biztosító Zrt. számára.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39., továbbiakban: Felügyelet) a 2012. november 5-én megindított, a **Genertel Biztosító Zrt.-nél** (székhelye: 1134 Budapest, Dévai u. 26-28., továbbiakban: Biztosító) lefolytatott fogyasztóvédelmi célvizsgálata megállapításai alapján az alábbi

h a t á r o z a t o t

hozom:

- I. Megtiltom a Biztosítónak a „Bónuszvédelem” elnevezésű termékre vonatkozó biztosítási tevékenység végzését.

A határozat ellen közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője a határozat felülvizsgálatát a közléstől számított **30 napon** belül jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Törvényszéktől keresettel kérheti. A keresetlevelet – a Fővárosi Törvényszéknek címezve – a Felügyeletnél kell 3 példányban benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását az ügyfél a keresetlevélben vagy az alperes közigazgatási szerv kereseti ellenkérelmének kézhezvételétől számított 8 napon belül írásban kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (a továbbiakban: Psztv.) 73. § (1) bekezdése alapján a Felügyelet a fogyasztóvédelmi rendelkezések betartásának ellenőrzése céljából meghatározott szervezetnél vagy személynél célvizsgálatot vagy több szervezetnél vagy személynél témavizsgálatot tarthat.

A CÉLVIZSGÁLAT MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKA

A Felügyelet hivatalból eljárást indított a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvényben (továbbiakban: Gfvt.) 23. §-ában meghatározott díjtartifa hirdetéssel kapcsolatos követelmények betartásának ellenőrzése céljából. Az ellenőrzés során a Felügyelet tudomást szerzett a Biztosító „Bónuszvédelem” biztosításáról. A Felügyelet a fogyasztók érdekeinek védelme céljából vizsgálta a Biztosító hivatkozott biztosítási termékét. A Biztosító a „Bónuszvédelem” biztosítási szerződésben arra vállalt kötelezettséget, hogy a biztosítási szerződésben meghatározott díj ellenében, a biztosítási esemény bekövetkezése esetén, a bonus-malus rendszer, az abba való besorolás, illetve a kártörténeti igazolások kiadásának szabályairól szóló 21/2011. (VI. 10.) NGM rendelet (továbbiakban: NGM rendelet) 7.§-a szerinti befizetést átvállalja a biztosítottól 50.000,- Ft összeghatárig.

A Psztv. 64. § (1) bekezdése alapján a Felügyelet ellenőrzi

- a Psztv. 4. §-ban meghatározott szolgáltatók által a szolgáltatás igénybevevőivel, azaz a fogyasztóval szemben tanúsítandó magatartásra vonatkozó kötelezettséget megállapító, a Psztv. 4. §-ban felsorolt jogszabályokban előírt rendelkezéseknek (fogyasztóvédelmi rendelkezéseknek)
- a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.) rendelkezéseinek,
- a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (Grtv.) rendelkezéseinek és
- az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ektv.) rendelkezéseinek

betartását, és eljár e rendelkezések pénzügyi szervezetek általi megsértése esetén.

I. CÉLVIZSGÁLAT SORÁN MEGÁLLAPÍTOTT TÉNYÁLLÁS, JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET, A TÉNYÁLLÁS MINŐSÍTÉSE

I.1. A TÉNYÁLLÁS

A vizsgálat során a Felügyelet a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-a alapján bizonyítási eljárást folytatott le.

A Felügyelet 2012. november 6. napján kelt végzésében rögzített nyilatkozatok megtételére, valamint a végzésben felsorolt dokumentumok megküldésére hívta fel a Biztosítót. A Biztosító a végzésben foglaltaknak a Felügyelet által 2012. november 8-án érkeztetett nyilatkozatával és a nyilatkozatához mellékelte dokumentumok megküldésével tett eleget.

A Biztosító 2012. október 30-án közzétett díjtartifa hirdetményéhez kapcsolódóan kezdte el terjeszteni a legkorábban a 2013. január 1-jei kockázatviselési kezdetű kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés (a továbbiakban: alapbiztosítási szerződés) mellé köthető „Bónuszvédelem” elnevezésű kiegészítő biztosítási szerződést (a továbbiakban: Termék). A Termék szerződési feltételeinek (a továbbiakban: Biztosítási Feltételek) 1.1. pontjában foglaltak alapján a biztosított vagyoni érdek az alapbiztosítási szerződés bonus-malus besorolása. Az alapbiztosítási szerződés a Biztosítónál a biztosítási esemény bekövetkezésének időpontjában érvényben levő határozatlan idejű kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés. A Biztosítási Feltételek I.2. pontja szerint a kiegészítő biztosítási szerződés szerződője és biztosítottja megegyezik az alapbiztosítás szerződőjével. Az alapbiztosítás szerződője a jelen kiegészítő biztosítást csak akkor kötheti meg, ha az alapbiztosítás bonus-malus besorolása a jelen kiegészítő biztosítás hatálybalépésének időpontjában legalább B02 fokozatú. A kiegészítő biztosítás igénybe vétele díjmentes.

A Biztosítási Feltételek I.3. pontja szerint a biztosítás szempontjából biztosítási eseménynek minősül, ha a Biztosító az alapbiztosítási szerződés terhére harmadik személy részére olyan kárt térít meg, amely esetében a teljes kárkifizetés az 50.000,- Ft–ot nem haladja meg.

A Biztosító 2012. november 8-án kelt nyilatkozata szerint, a Termék önállóan nem, csak a Biztosítónál megkötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés mellé köthető.

A Biztosító fent hivatkozott nyilatkozata szerint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződések terhére a Biztosítóhoz bejelentett 50 000,- Ft alatti károk aránya az elmúlt öt

évben 7,4-13 % között alakult. Ezen károk visszafizetési aránya pedig 5,3%-21,4% között volt.

A Biztosító a fentiekkel kapcsolatban utalt arra a körülményre, hogy az 50.000,- Ft összeghatárt meg nem haladó károk egy részét az ügyfelek nagy valószínűséggel egymás között rendezik el. A Termék kifejlesztésének egyik célja volt többek között ezen „látens” károk rendezését átlátható keretek közé vonni.

A Felügyelet a Biztosító „Bónuszvédelem” biztosítási termékét abból a szempontból vizsgálta, hogy a szerződési feltételek megfelelnek-e a Gfht.-ben, továbbá az NGM rendeletben foglaltaknak.

I.2. A JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (a továbbiakban: Bit.) 3. § (1) bekezdésének 9. pontjának értelmező rendelkezése alapján *„a biztosítási termék: meghatározott biztosítási kockázatokra vagy kockázatcsoportokra kidolgozott feltétel- és teljesítési rendszer.”*

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 536. § (1) bekezdése szerint: *„biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát.”*

A Gfht. 25. §-ában foglaltak szerint: *„(1) Az üzemben tartó kármentes időszakhoz igazodó díjkedvezményre (bonus) jogosult, illetve az okozott és a biztosító teljesítési kötelezettségét kiváltó káresemények számához igazodó díjtöbblet (malus) fizetésére köteles.*

(2) A biztosítók külön rendeletben meghatározottak szerint kötelesek a kártörténeti adatokat felhasználni, a kártörténeti adatokon alapuló bonus-malus rendszert működtetni, továbbá a kártörténeti igazolásokat kiadni.”

Az NGM rendelet 7. § szerint: *„(1) Az üzemben tartó jogosult arra, hogy a biztosítónak a teljes kárkifizetés összegéről szóló írásbeli értesítését követő 45 napon belül a teljes kárösszeget a biztosítónak megfizesse.*

(2) Ha az üzemben tartó a kárösszeget a biztosítónak megfizette, azt a besorolást illetően úgy kell figyelembe venni, mintha a biztosító részéről kártérítési kötelezettség nem keletkezett volna.

(3) Amennyiben a besorolásnál a későbbiekben megfizetett kárösszeg alapját képező kártérítési kötelezettség már figyelembe vételre került, az üzemben tartó jogosult a (2) bekezdésnek megfelelő besorolás érvényesítésére.

(4) Kármegosztás esetén az adott biztosítási szerződés alapján történt kárkifizetést kell figyelembe venni.”

I.3. A TÉNYÁLLÁS MINŐSÍTÉSE

Az NGM Rendelet megállapítása szerint a kártörténeti adatokon alapuló bonus-malus rendszerrel járó előnyök és hátrányok a kármentes időszakhoz, valamint a káresemények számához igazodnak.

Az NGM Rendelet I. számú melléklete a megelőző biztosítási időszak és az új biztosítási időszak kezdő napjai közötti időtartam kártörténeti adatai alapján, a kártérítési kötelezettséget keletkeztető károk számától függően állapítja meg a bonus-malus besorolási rendszert. Az NGM Rendeletben foglaltak szerint a Biztosító a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díját - a kártörténeti nyilvántartásból lekérdezett adatok ismeretében - a szerződés bonus-malus besorolása szerint állapítja meg. A jogalkotó által kialakított bonus-malus rendszer nyilvánvaló célja, hogy a kármentességet az elért bonus-fokozatnak megfelelő díjkedvezménnyel jutalmazza, míg a károkozást - a káresemények számától függően - a bonus-malus besorolásban elért fokozat elvesztésével szankcionálja.

A bonus-malus rendszer működtetése azt a jogalkotói célt szolgálja, hogy az üzemben tartó számára díjkedvezményt biztosítson a fennálló kármentes időszakra való tekintettel, továbbá díjtöbbletet érvényesítsen a károkozás esetére. A bonus-malus rendszer nyilvánvalóan a közlekedésben részt vevők egészségét és testi épségét, vagyonbiztonságát, ezen keresztül a közúti közlekedés biztonságát szolgálja, hiszen a károkozás esetében érvényesítendő díjtöbblet megfizetésének kilátásba helyezésével az üzemben tartókat a szabályos, körültekintő, biztonságos közlekedésre ösztönzi.

A bonus-malus besorolási rendszer a kármentes közlekedést támogatja, hiszen az abban megfogalmazódó, a káreseményekhez kapcsolódó közjogi szankciórendszeren keresztül hozzájárul a közúti közlekedés biztonságához azáltal, hogy elősegíti a balesetmentes közlekedést, mivel a Biztosító által teljesített kárkifizetés miatti bonus visszasorolás az üzemben tartó részére anyagi veszteséggel jár. A Gfbt. tehát szankcionálja a károkozást, ami a biztosítási díj bonus besorolás változás miatti emelkedésében testesül meg.

Az NGM rendelet ugyan lehetőséget biztosít arra, hogy az üzemben tartó a Biztosítónak a teljes kárkifizetés összegéről szóló írásbeli értesítését követő 45 napon belül a teljes kárösszeget megfizesse, ugyanakkor az üzemben tartó a „Bónuszvédelem” kiegészítő biztosítási szerződés megkötésével, károkozása ellenére, a részéről történő kárkifizetés visszatérítése hiányában mentesülhet a Gfbt.-ben és az NGM rendeletben foglalt szankció alól, hiszen a Biztosító átvállalja helyette a fizetési kötelezettséget. A „Bónuszvédelem” kiegészítő biztosítási szerződés jelentőségével kapcsolatosan figyelembe kell azt is venni, hogy az üzemben tartó a szerződés megkötésével még az esetleges károkozást megelőzően kívánja kizárni a jogszabályból eredő — károkozása esetére érvényesülő — jogkövetkezmények alkalmazását, így a bonus-malus rendszerben a jogalkotó által előírt szankciórendszerből adódó felelősség, fenyegetettség alól való mentesülést eredményezi a Biztosító termékének igénybe vétele. A Biztosító által értékesített termék tehát a Gfbt. rendelkezéseivel ellentétes cél megvalósítását segíti elő.

Az NGM rendelet egyértelműen meghatározza, hogy a károkozó üzemben tartó jogosult a Biztosítónak a teljes kárösszeget megfizetni. A vonatkozó jogszabályi rendelkezés nem egyszerűen a kárösszeg megfizetését határozza meg, hanem azt egyértelműen az üzemben tartó személyéhez köti. A Felügyelet álláspontja szerint, ezért a jogalkotói szándékkal ellentétes bármiféle kötelezettségvállalás, ami az üzemben tartótól - akár díj ellenében - átvállalja a visszafizetés lehetőségét, hiszen az üzemben tartó akkor érezheti az általa okozott kár súlyát, ha ő teljesíti a megfizetést vagy bonus besorolása a kár Biztosító általi kifizetése miatt romlik, mert akkor szembesül az általa okozott kár tényleges súlyával. Az üzemben tartó által díjmentesen igénybe vehető biztosítói szolgáltatás a jogszabályi rendelkezés visszatartó erejének a lehetőségét veszi el.

Az előbbiekre figyelemmel a Biztosítónak a Biztosítási feltételek szerint létrejövő kiegészítő biztosítási szerződésekben kikötött szolgáltatása – még akkor is, ha a Biztosító csak az 50 000,- Ft-os értékhatár alatti károk, biztosítási időszakonkénti (évente) legfeljebb egyszeri megtérítésére vállal kötelezettséget – azt sugallja az üzemben tartók részére, hogy egy esetleges károkozás esetén is a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződésének bonus-malus besorolása nem fog romlani a károkozás következtében és a károkozás miatt biztosítási díja sem fog növekedni.

Az üzemben tartó ugyanis, aki a Biztosítóval a Biztosítási feltételek szerinti kiegészítő biztosítást köt az NGM rendeletben biztosított visszafizetési lehetőség általa történő igénybe vétele nélkül mentesülhet az NGM rendeletben foglalt bonus-malus besorolásban elért fokozat elvesztésének következménye alól.

A károkozástól – más személyek tulajdonának és testi épségének sértésétől – való tartózkodás a legalapvetőbb erkölcsi értékek egyike, és az ilyen magatartásokat szankcionáló jogi normák teljes körű érvényesüléséhez kiemelkedően fontos társadalmi érdek fűződik. Ennek megfelelően a károkozást szankcionáló jogszabályi rendelkezések érvényesülését kizáró vagy akadályozó polgári jogi szerződések sértik a közérdeket, és ezért nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütköznek. A fentiek alapján a Biztosító „Bónuszvédelem” elnevezésű – a Biztosító kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási termékét kiegészítő – termékének részét képező és az egyes biztosítási szerződések tartalmát meghatározó Biztosítási feltételekben vállalt szolgáltatása sérti a Gfvt. 25. § (1)-(2) bekezdését, továbbá a jóerkölcsbe ütközik, így a Termék jogszabálysértő.

II. A FELÜGYELET ÁLTAL ALKALMAZOTT INTÉZKEDÉSEK

A Psztv. 71. § (1) bekezdése szerint:

*„71. § (1) Ha a Felügyelet megállapítja a fogyasztóvédelmi rendelkezések vagy a fogyasztóvédelmi ellenőrzés során hozott határozatának megsértését, a 61. § (4) bekezdés a), c) és e)-i) pontjában felsoroltak figyelembevételével és az arányosság követelményének szem előtt tartásával az alábbi jogkövetkezményeket alkalmazza:
e) a jogszerű állapot helyreállításáig feltételhez kötheti vagy megtilthatja a jogsértéssel érintett tevékenység végzését, illetve szolgáltatás nyújtását.”*

II.1. A jogsértő tevékenység végzésének megtiltása

A Psztv. 71. § (1) bekezdése e) pontja szerint, ha a Felügyelet megállapítja valamely tevékenység, illetőleg valamely szolgáltatás jogszabálysértő jellegét, úgy megtilthatja a jogsértéssel érintett tevékenység végzését, illetve szolgáltatás nyújtását.

A Felügyelet az intézkedés alkalmazása során a Psztv. 61. § (4) bekezdésében meghatározott körülmények közül a c) pont – a cselekménynek a Biztosító ügyfeleire gyakorolt hatása – alapul vételével elsősorban arra volt tekintettel, hogy az intézkedés elmaradása esetében olyan további biztosítási szerződések jönnének létre, amelyek jogszabályba ütköznek.

A Felügyelet a Psztv. 61. § (4) bekezdésének a) pontja alapján tekintetbe vette azt is, hogy kiemelkedően fontos társadalmi érdek fűződik a közúti közlekedés biztonságához, azt ösztönző jogi normák teljes körű érvényesüléséhez, amelyet a Biztosító által kidolgozott biztosítási termék akadályoz. A Felügyelet a Psztv. 61. § (4) bekezdése szerinti mérlegelési

jogkörében, ezért az előbbiek alapján úgy ítélte meg, hogy a Biztosító által megvalósított jogszabálysértő helyzet megszüntetéséhez a rendelkező rész szerinti intézkedés, azaz a „Bónuszvédelem” elnevezésű termékre vonatkozó biztosítási tevékenység végzésének megtiltása elengedhetetlenül szükséges.

A Felügyelet a rendelkező rész szerinti intézkedés megválasztásakor figyelembe vette azt is, hogy intézkedése ne csupán az újabb szerződések megkötésére vonatkozzon, hanem az kiterjedjen a termékkel kapcsolatos tevékenység teljes egészére. Emiatt a rendelkező rész szerinti intézkedés, azaz a „Bónuszvédelem” elnevezésű termékre vonatkozó biztosítási tevékenység végzésének megtiltása kiterjed a termék igénybevételét előmozdító valamennyi magatartásra.

A határozatot a Felügyelet a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 71. § (1) bekezdése alapján, a Psztv. 4. § (1) bekezdése a)-r) pontjaiban, valamint a 64. §-ában biztosított.

A határozat elleni jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontján, a 100. § (2) bekezdésén, a 109. § (1) bekezdésén, a 110. § (1) bekezdésén, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdésén, 327. § (1)-(2) bekezdésein, a 330. § (2) bekezdésén és a 338. § (1)-(3) bekezdésein alapul.

Budapest, 2012. november 10.

Dr. Szász Károly s.k.
a PSZÁF elnöke